

Klimatkontrakt 2030

Mellan Uppsala kommun och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket och
Trafikverket samt Viable Cities

VERSION 2021

Innehållsförteckning

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030.....	4
2. Parter	4
3. Kommunens åtaganden.....	4
3.1. Kommunens klimatmål	4
3.2. Strategi.....	5
3.3. Organisation och ledning.....	6
3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare	7
3.5. Klimatinvesteringsplan	8
3.6. Digitalt stöd för genomförandet.....	9
3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner	9
3.8. Klimatanpassning	10
3.9. Klimatsmart mobilitet.....	11
3.10. Rapportering och uppföljning.....	11
4. Viable Cities åtaganden	12
4.1. Bättre regler.....	12
4.2. Innovationer	13
4.3. Samordnad finansiering.....	13
4.4. Uppbackning inför EU-finansiering.....	13
5. Myndigheternas åtaganden.....	14
5.1. Samordning kring lärdomar och regelverk	14
5.2. Forskning, innovationer och utveckling.....	14
5.3. Samordnad finansiering.....	14
5.4. EUs ramprogram för forskning och innovation – Horisont Europa.....	15
6. Strategiska utvecklingsprojekt 2022.....	15
6.1. Systemdemonstration	15
6.2. Regionalt klimatkontrakt	15
6.3. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt.....	16
7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering.....	17
7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen	17
7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen	17
7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities.....	18

7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna.....	19
8. Kontraktet.....	19
Bilaga 1 – länkar till dokument	

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med detta Klimatkontrakt är att öka tempot i klimatomställningen i städer till 2030 inom ramen för Agenda 2030 och samtidigt bidra till återhämtningen i svensk ekonomi i kölvattnet av corona-pandemin. Klimatkontraktet uttalar parternas avsikt att höja ambitionen inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Klimatkontraktet ger även Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städernas klimatomställning. Detta ska uppnås genom ömsesidiga och långsiktiga åtaganden om insatser från de undertecknande statliga myndigheternas, innovationsprogrammet Viable Cities och kommunens sida enligt följande.

2. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Uppsala kommun.
- Myndigheterna: Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Verket för innovationssystem (Vinnova), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Tillväxtverket och Trafikverket.
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.

3. Kommunens åtaganden

3.1. Kommunens klimatmål

FN:s 17 globala hållbarhetsmål och Agenda 2030 lägger fast kursen för Uppsalas arbete för att uppnå en smart och hållbar tillväxt för alla. Målen i Agenda 2030 är integrerade i kommunfullmäktiges nio inriktningsmål som styr den kommunala verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten.

Uppsalas klimatmål, som antogs i kommunfullmäktige 2015, innebär att Uppsala ska vara en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt 2050¹. Detta betyder att:

¹ Miljö- och klimatprogram 2014–2023. Antaget av Uppsala kommunfullmäktige 24 februari 2014. Reviderat enligt beslut i kommunfullmäktige 7 december 2015 – skärpta långsiktiga klimatmål. Alla mål är i jämförelse mot år 1990 och mäts i absoluta tal. Miljö- och klimatprogrammet revideras för närvarande och fastslås under första kvartalet 2022.

Utsläppen av växthusgaser från energianvändning, transporter och arbetsmaskiner inom Uppsala kommungeograf ska senast år 2030 vara nära noll samt baseras på förnybara energikällor. De samlade utsläppen av växthusgaser ska:

senast år 2040 vara nära noll, dvs ha minskat med ca 90 %

senast år 2050 ha minskat med motsvarande mer än 100 %

senast år 2070 ha minskat med motsvarande cirka 110 %.

I Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024 finns ett uppdrag att öka takten i klimatomställningen så att minskningen av växthusgasutsläpp i Uppsala från 2021 ska vara 10–14 % per år fram till 2030. De kommunala verksamheternas egen klimatpåverkan ska minska samtidigt som kommunen aktivt verkar för lägre påverkan bland Uppsalas alla invånare och företag. Kommunen ska satsa på klimatpositiv energiförsörjning, utbyggnad av solenergi och hållbara transporter.

3.2. Strategi

I Uppsala finns en tydlig ambition om att Uppsala ska vara världsledande i miljö- och klimatomställningen och kommunen tar sikte på att vara en av de 100 ledande europeiska städer i klimatomställningen inom EU- kommissionens Climate City Contract.

Klimatarbetet i kommunens verksamheter kan sammanfattas i följande principer²:

1. Nödvändiga klimatmål för Uppsala som samhälle i linje med vetenskapen.
2. Utbyggnad av samverkansplattformar med aktörer inom alla samhällssektorer.
3. Varje verksamhet inom kommunkoncernen har ansvar för klimatomställningen inom sitt verksamhetsområde.
4. Mobilisering av kommunens invånare för ett gemensamt ägarskap för omställningen.
5. Fokus på systemförändringar och kommunens roll för systemskiften.

Uppsalas strategiska klimatarbete

Uppsala har en hög utvecklingstakt, snabb befolkningsökning och en expanderande arbetsmarknad. Utmaningen är att hantera en stor expansion och samtidigt minska klimatpåverkan. Uppsala är ett av regeringens prioriterade områden i satsningen på nya hållbara städer och stadsdelar. Satsningen genom Uppsalapaketet³ på nya bostäder, kapacitetsstark kollektivtrafik och arbetsplatser i de sydöstra stadsdelarna kommer fungera som förebild för hållbart byggande och vara en testbädd för nya cirkulära systemlösningar. Den höga utvecklingstakten i kommunen ger goda möjligheter till

² De är en kondensering av bärande förhållnings- och arbetssätt i Policy för hållbar utveckling, Miljö- och klimatprogram samt Energiprogram.

³ Uppsalapaketet är ett avtal mellan kommunen, staten och regionen som omfattar ytterligare två tågspår mellan Uppsala och Stockholm, en ny tågstation vid Bergsbrunna, nya kollektivtrafikstråk och fler bostadsområden i de södra och sydöstra stadsdelarna.

förbättringar, men ställer också stora krav på en ansvarsfull och tydligt prioriterad utveckling som leder till socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbara lösningar.

Uppsala har i dag en miljö- och klimatpåverkan som är flera gånger större än vad som är hållbart ur ett globalt perspektiv. Miljö- och klimatomställningen är därför brådskande. Utsläppen av växthusgaser måste fortsätta att minska för att till 2040 vara nära noll. Miljö- och klimatdriven verksamhets- och affärsutveckling genomförs via breda samarbeten, bland annat inom samverkansplattformen Uppsala klimatprotokoll. Det lokala arbetet mot målet om en fossilbränslefri välfärdskommun till 2030 innebär en omställning av kommunorganisationens fordonspark, utveckling av hållbara transportlösningar samt en ökad samverkan med berörda aktörer. Kommunen fortsätter bland annat att bygga ut ett fossilfritt transportsystem och infrastruktur för gång, cykel, kollektivtrafik, biogas och vätgas. Förutom trafiken finns en rad andra viktiga frågor när det gäller utsläppsminskningar inom Uppsalas geografiska område: fortsatt utbyggnad av solenergi och kretsloppslösningar, utfasning av fossil plast, användning av klimatsnåla bygg- och anläggningsmaterial och ekologiskt hållbart jordbruk är några exempel. En stor utmaning för att nå utsläppsmålen är att minska den negativa klimatpåverkan av konsumtion och långväga resande.

3.3. Organisation och ledning

Uppsala kommun visar idag ett tydligt klimatledarskap. För att accelerera klimatomställningen i den omfattning som krävs behöver kommunen utveckla förutsättningar för systemskiften inom den egna organisationen och i samhället.

Kommunstyrelsen har ansvar för samordning och utveckling av det strategiska klimatarbetet och för uppföljning av klimatarbetet i Uppsala. Den huvudsakliga styrningen sker genom kommunfullmäktiges Mål och budget, Policy för hållbar utveckling, Miljö- och klimatprogram samt Energiprogram med flera. Kommunstyrelsen leder även kommunens översiktliga planering där miljö- och klimatmål har en framskjuten plats i kommande utveckling av kommunen. I dessa styrdokument läggs ramarna för de handlingsplaner och åtgärder som ska leda fram till att målen nås. Samtliga nämnder och förvaltningar har ansvar för att integrera klimatfrågorna i beslut och processer och minska verksamhetens klimatutsläpp.

Uppsala ser vikten av att leda klimatarbetet i samverkan och skapa förutsättningar för att mobilisera företag, organisationer och invånare i klimatomställning. Med två universitet, en företagsinkubator, produktionsindustri och kunskapsintensiva näringar, välutbildad befolkning samt stora bostads- och infrastruktursatsningar, är förutsättningarna för en bred samverkan mycket god. Flera framgångsrika samarbeten och plattformar för samarbeten pågår och utvecklas, ex Uppsala Klimatprotokoll, Uppsala Innovation Center (UIC), Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS) samt samverkan med flera civilsamhällesorganisationer. Uppsala deltar också i en rad nationella och internationella samverkansplattformar såsom Viable Cities, Fossilfritt Sverige, Klimatkommunerna, EuroCities och Borgmästaravtalet.

Behovet av mer radikala förändringar för att möta klimatutmaningarna ställer krav på större systemförändringar och nya sätt att leda och arbeta, vilket innebär att metoder och processer från innovationsområdet är centrala i Uppsalas klimatarbetet. Kommunens innovationsarbete drivs för

att hitta, genomföra och skala upp lösningar på samhällsutmaningar inom bland annat klimat, energi och miljö där det kommunala kärnuppdraget förenas med en offensiv närings- och jobbpolitik.

Kommunen avser att:

- vidareutveckla klimatarbetet i kommunens verksamheter och öka kunskapen och förståelsen inom kommunkoncernen för vad som ger klimatutsläpp och vad verksamheterna kan göra för att minska klimatpåverkan. I detta ingår att integrera analys av klimatpåverkan i relevanta processer.
- ge förutsättningar för att utveckla kommunkoncernens förmåga till innovation och skapa kapacitet för systemförändringar och systemskiften.
- utveckla en arbetsmodell för hållbar upphandling och tillämpa styrmedel för klimatneutralitet/klimatpositivitet i stadsutveckling och infrastrukturinvesteringar, bland annat inom arbetet med Uppsalapaketet.

3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare

Uppsalas invånare, organisationer och företag är avgörande för att nå Uppsalas ambitiösa klimatmål. Kommunen kommer därför fortsätta att utveckla nätverk och mötesplatser där engagemanget hos invånare, näringsliv, akademi och civilsamhället kan mobiliseras och tas till vara.

Uppsala kommun verkar sedan 2010 inom samverkansplattformen Uppsala klimatprotokoll, som inkluderar representanter för näringsliv, akademien, offentlig verksamhet och civilsamhället. Medlemskap i klimatprotokollet innebär att man som deltagande organisation tar klimatledarskap med ambitionen att minska sina klimatutsläpp i linje med Parisavtalet. Den gemensamma målsättningen är att minska utsläppen med 14 % per år. Bland annat sker ett systematiskt klimatarbete och antagande av olika klimatutmaningar. Senaste perioden (2018-2021) minskade medlemmarnas gemensamma utsläpp med 26%. Uppsala klimatprotokoll har påbörjat nästa programperiod om tre år med sikte på att fördjupa samverkan och bredda deltagandet.

Uppsalas klimatarbete kan även tydligare vävas samman med kommunens bredare näringslivsfrämjande arbete i syfte att minska företagens klimatpåverkan och stärka företagens möjligheter att vara konkurrenskraftiga i ett framtida hållbart samhälle. Genom samverkan med bland andra Uppsala universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), STUNS och UIC finns god institutionell infrastruktur för innovation.

Kommunens pågående arbetet med att öka medborgarengagemanget i klimatfrågorna syftar till ett gemensamt ägarskap, att vägleda till klimatsmarta val och skapa en bättre förståelse för politiska prioriteringar för minskad klimatpåverkan. Satsningar på att mobilisera kommunens invånare för klimatomställningen pågår men behöver förstärkas.

Kommunen avser att:

- medverka till att höja Uppsalas klimatprotokolls innovationskapacitet tillsammans med övriga aktörer inom Klimatprotokollet.

- utveckla arbetet med att stödja och engagera fler företag i kommunen för ett gemensamt ägarskap för klimatomställningen. I det ingår att inkludera tillväxtpotentialen i klimatomställningen i arbetet med näringslivsutveckling.
- utveckla arbetet för att mobilisera kommunens invånare och civilsamhället för ett gemensamt ägarskap för klimatomställningen. Kommunen behöver fortsätta dela erfarenheter internt för att lära sig av varandra och skapa ett mer samlat arbete med medborgarengagemang.
- i samverkan med STUNS, Uppsala universitet, SLU och andra relevanta aktörer utveckla testbäddar för systeminnovation, samt samverkansorganisationer och metoder för att stödja dessa, i utpekade geografiska områden. Ett starkt fokus behöver ligga på att testa och implementera nya lösningar i planering, utveckling och byggnation i såväl nuvarande bebyggelse som i nybyggnadsområden.
- använda offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg för att driva på marknadsutvecklingen genom bland annat att ställa krav på stegvis upptrappning av klimatambitioner samt ingående samarbetsmodeller. Kommunen avser även att ta ett regionalt ansvar för mer samordnade klimatkrav med andra offentliga beställare för att understödja leverantörernas omställning.

3.5. Klimatinvesteringsplan

För att förverkliga kommunens klimatmål behöver arbetet kring investeringar och finansieringar stärkas, och Uppsala har för avsikt att intensifiera arbetet under 2022. Arbetet innefattar att systematiskt identifiera behov av investeringar ur klimatsynpunkt och att investeringar som genomförs bidrar till att nå klimatmålen, men även att utveckla hållbara investeringsformer och identifiera nyckelaktörer för investeringar.

Kommunen avser bygga vidare på det arbete som startades i Viable Cities gemensamma utvecklingsprojekt om klimatinvesteringsplaner, där bland annat en beräkningsmetodik togs fram. Det handlar om att sätta ekonomiskt värde på omställningens klimatnytta och mervinster för att skapa förståelse för hur åtgärder bidrar till klimat och övriga hållbarhetsmål. I förlängningen kan beräkningarna också bidra till en mer hållbar affärsutveckling.

Vidare kommer Uppsala utveckla ett ramverk för gröna obligationer för att finansiera kommande investeringar på ett mer hållbart sätt och med en tydlig struktur för rapportering av investeringarnas klimatprestanda. En stor del av kommunkoncernens investeringar bedöms vara lämpliga för så kallad grön finansiering där placerare som vill mildra klimatförändringar kan bidra till mer klimatanpassade investeringsprojekt.

Kommunen avser att:

- med stöd av Viable Cities ta fram en klimatinvesteringsplan med ett 2030-perspektiv. I det ingår att pröva den framtagna beräkningsmetodiken för att beskriva samhällsekonomiska effekter av klimatinvesteringar.

- ta fram ett ramverk för grön finansiering som möjliggör att genom kommunens obligationsprogram ställa ut egna gröna obligationer.

3.6. Digitalt stöd för genomförandet

Digital transformation ger Uppsala kommun möjlighet att hantera utmaningar och omvärldens förväntningar genom att erbjuda en effektiv och innovativ välfärd. Detta uttrycks genom den politiska visionen att göra Uppsala till en av Europas mest digitala platser år 2050.

Uppsala kommun arbetar med en rad digitala verktyg för planering, modellering, beräkning och visualisering som stöd i genomförandet av klimatomställningen⁴. De digitala verktygen används för att visualisera lägesbilder och scenarier, i uppföljning och som ett stöd för att utveckla kommunikationen med invånare. Uppsala har en ambition att fortsätta testa digitala verktyg som stöd i klimatomställningen, inte minst inom stadsbyggnadsområdet. Ett internt samarbete har även inletts för att undersöka möjligheten att etablera en digital tvilling av staden, och kommunen har påbörjat arbetet med att revidera kommunens översiktsplan där en digital klimatanalys planeras att göras. Uppsala deltar även i utvecklingen av digital beräkning och uppföljning av stadsdelars klimatpåverkan i samarbete med IVL och andra aktörer.

Kommunen avser att:

- fortsätta testa och utveckla kommunkoncernens verktygslåda med olika digitala verktyg som stöd i styrning, planering, kommunikation och uppföljning av klimatomställning.
- utveckla och förstärka arbetet med att implementera en digital samhällsbyggnadsprocess.

3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner

I och med att klimatomställningen lyfts än högre på Uppsala kommuns agenda och integreras än mera i våra arbetssätt kommer Uppsala kunna dela med sig av sina erfarenheter på olika sätt för andra parter. Det kommer att ske genom befintliga kanaler och samarbetsnätverk regionalt, nationellt och internationellt.

Uppsala kommun verkar som innovationsnav för klimatneutrala kommuner i egenskap av stiftare av STUNS. STUNS fokuserar på hållbar tillväxt i Uppsalaregionen och genom att samordna och utveckla innovationsstödssystemet och innovationssystem i Uppsalaregionen samt att bedriva nyskapande och gränsöverskridande utveckling via STUNS hållbara samhällen och STUNS Energi⁵. Uppsala kommun kommer att fortsätta utveckla samarbetet med andra kommuner i länet (bland annat

⁴ Exempelvis har Uppsala använt modelleringsprogrammet The Low Emissions Analysis Platform (LEAP) som verktyg för att bedöma Uppsala kommuns framtida energianvändning och emissioner av växthusgaser enligt olika scenarion fram till 2050.

⁵ [STUNS Hållbara samhällen](#) ska medverka till att utveckla Uppsalaregionens hållbarhetsledarskap genom holistiska och innovativa lösningar kopplade till samhällsutmaningar och hållbar stadsutveckling.

[STUNS Energi](#) ska medverka till att utveckla Uppsalaregionen som en ledande testbädd inom energi- och miljöområdet där nya tekniker, tjänster och affärsmodeller prövas och utvecklas.

[STUNS Innovation & tech](#) ska medverka till att Uppsalaregionens innovationssystem på bästa sätt gynnar innovativa idébärare genom att verka för ett heltäckande, ändamålsenligt erbjudande med internationell lyskraft.

Enköping⁶) genom STUNS och att även aktivt bedriva samarbete och kunskapsdelning nationellt och internationellt.

Kommunen avser att:

- i egenskap av stiftare av STUNS, kraftsamla för att Uppsalapaketet ska utvecklas till en internationellt ledande testbädd för systemskiften för klimatneutralitet på väg mot klimatpositivitet.
- delta i utlysningen om att bli en av Europas 100 klimatneutrala städer inom ramen för Climate City Contract för att ytterligare bidra till ett internationellt erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning av klimatarbete mellan europeiska städer.
- samverka med övriga stiftare av STUNS Uppsala universitet, SLU, Region Uppsala, Länsstyrelsen och Handelskammaren för att kontinuerligt sprida och utveckla mötesplatser och processer för samarbete inom miljö, klimat och hållbarhet.

3.8. Klimatanpassning

Uppsala kommun har arbetat framgångsrikt och systematiskt med att anpassa samhället till det förändrade klimatet idag och i framtiden, men arbetet ska vässas ytterligare.

Klimatanpassningsarbetet behöver integreras med arbetet för att minska människans klimatpåverkan och klimatanpassning är numer en del i kommunens Miljö- och klimatprogram. Flera nämnder har utpekade och övergripande ansvar för kommunens klimatanpassning.

Uppsala har integrerat klimatanpassning i kommunens verksamheter och bolag, enligt principen att insatser ska ske i de verksamheter som berörs och har ansvar för de åtgärder som krävs. Arbetet inriktas på att välja förebyggande åtgärder där källan till problemen så långt som möjligt åtgärdas, att välja åtgärder som minskar eller undviker ökad klimatpåverkan samt välja åtgärder som ger fördelar ur flera aspekter, till exempel i form av mer grönska och en attraktivare stadsmiljö.

Målet för Uppsalas klimatanpassningsarbete är att Uppsala ska vara ett robust samhälle som är anpassat till de klimatförändringar som sker i dag och som inte kan förhindras i framtiden.

Kommunen avser att:

- fortsätta att arbeta aktivt och systematiskt med klimatanpassning av samhället genom uppföljning av åtgärder i fysisk planering, tillståndsgivning och skyfallsplanering som syftar till att minska översvämningsrisken och lindra effekter av skyfall.
- säkerställa bevarande av viktiga gröna stråk i staden genom framtagande av en grönstrukturplan.

⁶ Enköping ingår i Viable cities satsning Klimatneutrala städer 2030.

3.9. Klimatsmart mobilitet

Ett nytt *Program för mobilitet och trafik* och *Handlingsplan för mobilitet och trafik* är under utveckling och politisk beredning med planerat antagande under 2021. Programmet utgår från målet om fossilfria transporter 2030 och 100 % hållbart resande 2050. Handlingsplanen kommer att innehålla en rad åtgärder för att arbeta mot ökat hållbart resande och fossilfria transporter.

Arbetet för att ställa om till hållbara transporter måste prioriteras högt om målet om att alla resor ska ske med hållbara färdmedel år 2050 ska kunna nås. Denna omställning är en viktig del i arbetet med att minska utsläppen av koldioxid och förbättra luftkvaliteten i Uppsala stad.

Uppsala är en utpräglad cykelstad och har under flera år i rad utsetts till Sveriges bästa cykelkommun, vilket är ett resultat av satsningar på ökad framkomlighet, säkerhet och att skapa incitament för invånare att välja cykel som ett led i ett hållbart resande.

Kommunen avser att:

- utveckla stadsbyggnadsprocessen med syfte att skapa utrymme och goda förutsättningar för hållbara färdmedel i den fysiska miljön, även under byggskedet. I det ingår att fortsätta bygga ut infrastruktur för el-laddning och andra hållbara drivmedel.
- se över styrmedel för att öka parkeringen i och användningen av mobilitetsanläggningar.
- ytterligare öka cykelbarheten i kommunen och behålla positionen om att vara en av de främsta kommunerna i Sverige gällande framkomlighet och säkerhet för cyklister.
- arbeta med hållbara arbetsresor och tjänsteresor såväl inom Uppsala kommunkoncern som i samverkan med andra arbetsgivare, där anställda uppmuntras att välja aktiva eller kollektiva resor där det är möjligt.

3.10. Rapportering och uppföljning

Uppsalas miljö- och klimatprogram är integrerat i kommunens överordnade system för ledning och uppföljning av verksamheten. Kommunstyrelsen gör en fördjupad uppföljning och rapportering av klimat- och miljöarbetet i kommunen i syfte att löpande följa upp och prioritera särskilt viktiga frågor. Det som följs upp är status i beslutade aktiviteter och nyckeltal samt de medskick som kommunens särskilda miljömålsråd lämnar till kommunstyrelsen. Indikatorer för inriktningsmål på klimatområdet⁷ inkluderas i Mål och Budget, kommunstyrelsens verksamhetsplan och följs upp i kommunfullmäktiges bokslut.

Genom sitt medlemskap i Uppsala klimatprotokoll åtar sig kommunen att årligen mäta direkta och indirekta klimatutsläpp enligt metodik i Greenhouse Gas protocol (GHG). Klimatutsläppen

⁷ Utsläpp av växthusgaser som ingår i Uppsalas klimatuppföljningen består dels av utsläpp kopplade till energianvändning i den byggda miljön - el, fjärrvärme, egen uppvärmning, fjärrkyla och processånga - samt utsläpp från det lokala trafikarbetet och arbetsmaskiner. Även icke-energirelaterade utsläpp ingår och kommer från industriprocesser, jordbruk, avfallshantering m.m. Tillägg görs också för Uppsalabornas semester- och affärsresor med flyg, medan utsläpp från varor och livsmedel som Uppsalaborna konsumerar inte ingår. Datan erhålls från en rad olika källor, bland annat SCB och via den nationella emissionsdatabasen.

tillsammans med energidata rapporteras i Klimatprotokollets gemensamma uppföljningsverktyg. Medlemskapet innebär också att Uppsala kommun ska kartlägga och mäta de betydande indirekta utsläppen, vilket betyder att minst två tredjedelar av utsläppen i scope 3 som organisationen har rådighet över, inkluderas.

Sedan oktober 2021 finns Uppsalas klimat- och miljöstatistik tillgängligt på hemsidan Miljöbarometern. Uppsala kommun följer även upp och åiterrapporterar arbetet inom Borgmästaravtalet 2030, Race to Zero och WWF One planet City Challenge genom Carbon Disclosure Project (CDP) och Local Governments for Sustainability (ICLEI) globala rapporteringsplattform för städer.

Kommunen avser att:

- ytterligare förbättra kommunens uppföljning på klimatområdet som ett medel för styrning för nya åtgärder.
- vidareutveckla kommunens förmåga att kartlägga och mäta betydande indirekta/konsumtionsbaserade utsläpp (scope 3).

4. Viable Cities åtaganden

Innovationsprogrammet Viable Cities genomförs i bred samverkan, för att bidra till att ställa om till klimatneutrala städer 2030 som en del i det svenska åtagandet att uppfylla mål i Agenda 2030 och Parisavtalet. I detta ingår att vara internationella föregångare i städers omställning.

Viable Cities arbetar med en bredd av aktörer på tvärs över vetenskapliga discipliner, branscher och samhällssektorer. Det kopplar samman excellenta forskningsmiljöer med stora och små företag inom en rad branscher samt offentliga verksamheter och civilsamhällesorganisationer. I detta arbetar Viable Cities med de 23 städer och fem myndigheter som gör åtaganden i klimatkontrakt 2030 och driver utvecklingen av Klimatkontrakt 2030 och faciliterar samverkan mellan partnerna.

Inom ramen för den roll som Viable Cities har som strategiskt innovationsprogram kommer programmet att verka för följande:

4.1. Bättre regler

Viable Cities har för avsikt att skapa ett kompetensstöd med tillhörande policylabb för att ge kommunen bättre överblick avseende nuvarande och kommande svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer av relevans för städers klimatomställning. Detta innefattar processtöd för förändring av regelverk och normer för att i praktiken underlätta klimatomställningen. Detta kommer i ett första steg att koppla till utvecklingsarbetet kring systemdemonstratorer (se avsnitt 6).

Ambitionen är också att bidra till den utredning som regeringen tillsatt om Försöksverksamhet i kommuner och regioner⁸, bl a med syfte att underlätta klimatomställning.

⁸ Se [kommittédirektiv för utredningen på regeringens webbplats](#)

4.2. Innovationer

För att underlätta för kommunen att implementera innovationer som påskyndar klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och processtöd, bland annat genom att engagera andra strategiska innovationsprogram i den fortsatta utvecklingen av Klimatkontrakt 2030, framför allt inom mobilitet, energi, byggd miljö, cirkulär ekonomi, hälsa och digitalisering.

Utifrån samarbetsavtalet som inletts med det strategiska innovationsprogrammet Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer samverkan utvecklas ytterligare med såväl städer som myndigheter kring detta område, inte minst med Trafikverket.

4.3. Samordnad finansiering

Viable Cities kommer på följande sätt understödja kommunens behov av finansiering av klimatomställning och verka för samarbete och synergi mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer fortsatt arbeta med Klimatkontrakt 2030 med de 23 städerna och fem myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities samarbetar med Tillväxtverket som förvaltande myndighet av Europeiska Regionala Utvecklingsfonden i Sverige och de insatser som finns öronmärkta för hållbar urban utveckling i syfte att skapa synergi med Klimatkontrakt 2030.
- Viable Cities har genom Rådet för Hållbara Städer startat ett samarbete för att skapa synergi mellan statliga myndigheters bidrag till städernas klimatomställning och Klimatkontrakt 2030. Myndigheterna utvecklar samordningen kring de olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 5.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities samarbetar med Kommuninvest och Europeiska Investeringsbanken EIB m fl i syfte att utveckla former för att förstärka den långsiktiga finansieringen av kommunens klimatinvesteringsplan.

Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer, i samverkan med Malmö, Uppsala och Umeå som lärcase.

4.4. Uppbackning inför EU-finansiering

Om kommunen har för avsikt att söka finansiering från Europeiska Investeringsprogrammet för Forskning och Innovation Horisont Europas nya finansiella instrument utifrån mission ”100 Climate Neutral Cities by 2030” kommer Viable Cities att utifrån programmets roll och kompetens stödja ansökningsarbetet.

Det kan till exempel röra sig om satsningar utifrån arbetet med europeiska klimatkontrakt (Climate City Contract) eller inom EUs strukturfonder, och den särskilda satsningen där kring ”hållbar urban utveckling”. Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EUs mission

om klimatneutrala städer 2030 - såväl en plattform för EUs mission (EU mission platform, NetZeroCities) som ett nätverk av nationella noder som förväntas starta upp under 2022.

5. Myndigheternas åtaganden

Myndigheterna ska bidra till det missionsdrivna arbetet som syftar till att ställa om till klimatneutrala städer 2030 och tillhandahåller en ram för samverkan genom det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.

Myndigheterna åtar sig att fortsätta det gemensamma arbetet för att stödja kommunernas klimatomställning inom följande områden:

5.1. Samordning kring lärdomar och regelverk

Myndigheterna avser att samverka för att skapa förutsättningar för en proaktiv dialog och lärande kring policyutveckling samt befintligt och kommande regelverk inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Arbetet sker utifrån kommunernas behov och sker i myndigheternas gemensamma arbetsgrupp samt i dialog med städerna. Myndigheterna deltar i det strategiska utvecklingsarbetet som beskrivs i avsnitt 6.

5.2. Forskning, innovationer och utveckling

Genom öppna utlysningar och andra insatsformer tillhandahåller myndigheterna finansiering för forskning, utveckling och systeminnovation som stödjer en snabbare klimatomställning.

Myndigheternas stöd riktar sig till olika typer av forskning, innovation, tillämpning och demonstration. Stöd ges även i andra former så som till exempel beställarnätverk och behovsägarnätverk.

5.3. Samordnad finansiering

Myndigheterna utvecklar löpande samordningen kring de olika insatser som pågår inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Utvecklingen sker bland annat genom strategiska innovationsprogram, de nationella forskningsprogrammen för klimat och hållbart samhällsbyggande, Rådet för hållbara städer, Europeiska regionala utvecklingsfonden, samt genom gemensam kommunikation via Hållbarstad.se. Myndigheterna deltar även i utvecklingsarbetet kring klimatinvesteringsplanering.

5.4. EUs ramprogram för forskning och innovation – Horisont Europa

Myndigheterna arbetar med att stödja svenskt deltagande i Horisont Europa 2021–2027. Detta innebär exempelvis påverkansarbete kring utformning av utlysningar och aktiviteter samt information och rådgivning till aktörer som planerar att delta i ansökningar till Horisont Europa. Inom ramen för detta ligger också EU-kommissionens nya satsning New European Bauhaus samt uppdraget klimatneutrala och smarta städer 2030. Myndigheterna deltar också i partnerskapet Driving Urban Transitions to a Sustainable Future, där utlysningar och andra aktiviteter inom området hållbar stadsutveckling kommer att vara aktuellt under de kommande åren.

6. Strategiska utvecklingsprojekt 2022

Under 2022 kommer följande strategiska utvecklingsprojekt att bedrivas inom Viable Cities Transition Lab i samverkan med samtliga 23 kommuner och fem myndigheter med syfte att vid den kommande revideringen av Klimatkontrakt 2030 kunna vidareutveckla innehållet i kontraktet.

Det utvecklingsarbete som bedrivits under 2021 gällande klimatinvesteringsplaner, medborgarengagemang och digitalisering och digitala verktyg kommer att drivas vidare som en horisontell del i utvecklingsarbetet under 2022.

6.1. Systemdemonstration

Viable Cities kommer i samarbete med myndigheterna utveckla en ny insatsform för att driva innovation på systemnivå för att åstadkomma transformation i linje med mission klimatneutrala städer 2030. En systemdemonstration är ett kontrollerat sätt att testa en hållbar systemomställning med en mix av innovativa lösningar i en verklig miljö – och med hänsyn till det sammanhang den ska fungera i.

Det handlar om att utifrån en specifik geografisk miljö eller definierat utmaningsområde arbeta parallellt med flera dimensioner av förändring (exv affärsmodeller, regelverk, styrformer, beteenden, teknologi). Detta för att göra för att lära och bygga en portfölj av insatser för att förstå och förändra systemet i verkligheten. Allt med sikten inställt på att snabba på klimatomställningen i städer och även ta sikte på mervinster av klimatomställningen som hälsa, inkludering, jobbskapande och nya affärsmöjligheter. Inte minst handlar det om att bygga in mobilisering av investeringar och möjlighet att skala och sprida sådant som fungerar för att få klimatomställningen att hända. Under 2022 kommer arbete med att utveckla systemdemonstration ske på flera nivåer, inom satsningen Klimatneutrala städer 2030 i Sverige, inom ramen för europeiskt samarbete och inom ramen för den öppna innovationstävlingen Climate Smart Cities Challenge.

6.2. Regionalt klimatkontrakt

Genom Energimyndigheten har Viable Cities under 2022 ett särskilt regeringsuppdrag att, utifrån arbetet med klimatkontrakt, utgöra ett stöd för nödvändigt innovationsarbete inom hållbar stads-

och samhällsutveckling i Norrbotten och Västerbotten. Stödet riktar sig till de kommuner som berörs av större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbotten och Västerbotten, och som stödjer det arbete som regeringens samordnare för samhällsomställning vid industrisatsningarna bedriver i dessa län.

Ambitionen är vidare att detta arbete med att regionalt vidareutveckla formerna för Klimatkontrakt 2030 ska kunna bidra till nya samverkansformer som kan vara intressanta att implementera i fler svenska regioner. Här avser även Viable Cities tillsammans med städer och myndigheter bidra till pågående regeringsuppdrag som ska ge underlag för regeringens kommande klimatpolitiska handlingsplan 2023. Det gäller uppdraget avseende lokala och regionala klimathandlingsplaner som bedrivs av Länsstyrelsen i Uppsala med stöd från Energimyndigheten och Naturvårdsverket, samt parallella uppdrag till Trafikanalys om klimatunderlag för transportsektorn respektive till Tillväxtanalys om näringslivets utveckling.

6.3. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt

EU har i oktober 2021 sjösatt fem missioner för ett nytt och innovativt sätt att arbeta tillsammans och förbättra människors liv i och utanför Europa. De fem uppdragen ska tackla stora samhällsutmaningar som hälsa, klimat och miljö och formulerar ambitiösa och tidsatta mål som ska nås till 2030. Ett av dem är 100 klimatneutrala och smarta städer – med och för medborgarna (kallad Cities Mission) som är en viktig del i att leverera Europas gröna giv med sikte på en klimatneutral kontinent 2050. Detta innebär en väsentlig förstärkning av det svenska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030 och med Klimatkontrakt 2030 som verktyg för detta.

Under 2022 sker utvecklingsarbete för att ytterligare stärka kopplingen mellan det svenska och europeiska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030. Det sker inom en rad initiativ som involverar såväl städer, myndigheter som Viable Cities som program. Exempel är NetZeroCities (som är en plattform för genomförande av Cities Mission och bl a ska utveckla former EUs klimatkontrakt i städer, Climate City Contract), partnerskapet Driving Urban Transitions, New European Bauhaus m fl.

New European Bauhaus-initiativet lanserades av EU-kommissionen i januari 2021, och kopplar samman EUs gröna giv med vår byggda miljö. I genomförandeplanen för Cities Mission pekar EU-kommissionens på att EUs Climate City Contract ska möjliggöra medverkande städer att integrera och stärka värden och principer i New European Bauhaus-initiativet i sina planer för klimatneutralitet. Arbetet kring New European Bauhaus sker i samverkan med Boverkets (Rådet för hållbara städer) regeringsuppdrag att samordna Sveriges medverkan i New European Bauhaus.

En fortsatt utveckling av det globala samarbetet kring klimatneutrala städer 2030 kommer att ske. Detta tar framför allt utgångspunkt i samarbetet med UN-Habitat och den öppna innovationstävlingen Climate Smart Cities Challenge som involverar en lång rad svenska myndigheter och andra aktörer.

7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering

Viable Cities och kommunen är överens om att genomföra en årlig uppföljning av kommunens resultat inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Viable Cities tar fram underlag för en årlig uppföljning på kommunal och nationell nivå.

7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen

I Mål och budget finns sedan 2021 ett uppdrag om att öka takten i klimatomställningen så att minskningen av växthusgasutsläpp i Uppsala från 2021 ska vara 10–14 % per år fram till 2030. De kommunala verksamheternas egen miljöpåverkan måste minska samtidigt som kommunen verkar för lägre påverkan bland Uppsalas alla invånare och företag. Det innebär att Uppsalas kommunkoncern än tydligare får ansvar för att minska klimatpåverkan i sina verksamheter samt att än mer kraft läggs på samverkan med externa parter såsom civilsamhälle, invånare, näringsliv och akademi. Kommunstyrelsen har även tagit beslut om ökade medel för 2022 i syfte att öka takten i klimatomställningen.

Nyttillkommet i målet är att kommunen ska satsa på klimatpositiv energiförsörjning, utbyggnad av solenergi och hållbara transporter. Uppsalas klimatarbete är brett och flera ytterligare centrala processer är nyligen initierade, bland annat inom byggnation, tydligare krav i upphandling, återbruk, elektrifiering och laddinfrastruktur för att nämna några. En handlingsplan för mobilitet och trafik är under utveckling och politisk beredning med planerat antagande under 2021. Programmet utgår från målet om 100 % hållbart resande 2050.

Uppsala kommun har inom ramen för Viable Cities och projektet *Klimatfärdplan Uppsala – Klimatneutralt 2030 & Klimatpositivt 2050*, strävat efter att ta fram en vägledning för resan mot en fossilfri välfärdskommun och lägga grunden för de innovationer och systemskiften som krävs för ett klimatpositivt samhälle. Två av färdplanens fokusområden har hittills presenterats – *Bygg och anläggning* samt *Livsmedelskedjan och kolinlagring*. Resultat och erfarenheter vidareutvecklas bland annat inom nästa projekt Klimatneutrala Uppsala 2030, med fokus på att utveckla kunskap och arbetssätt för att implementera åtgärder för minskad klimatpåverkan samt utveckla förmågan till innovation och transformativ förändring.

I Klimatkontraktet för 2020 fanns ett stort fokus på kommunens insatser inom projektet *Klimatfärdplan Uppsala*. I denna reviderade version för Klimatkontraktet innefattas kommunens bredare arbete med klimatomställningen.

7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen

Det första klimatkontraktet och dess åtaganden utgick till stor del från det projekt Uppsala kommun ingick i som del av Viable Cities strategiska innovationsprogram – *Klimatfärdplan Uppsala*. Det gav tyngd till projektet och mer mandat att genomföra prioriterade aktiviteter inom projektet, men

mindre förankring av Klimatkontraktet i kommunorganisationen. Få inom kommunen känner till klimatkontraktet och därför har varit begränsad i sin möjlighet att få genomslag.

Det finns flera åtaganden i detta klimatkontrakt som är beroende av fortsatt samarbete och förankring med tänkt mottagare och utförare av åtaganden, internt såväl som externt i kommunorganisationen. De material, samverkansplattformar och nya arbetssätt som har etablerats i samband med projekt Klimatfärdplan Uppsala bör med fördel förvaltas för att fortsatt möjliggöra dialog och samarbete för att kunna leva upp till de åtaganden som har gjorts i årets klimatkontrakt.

Detta klimatkontrakt har ambitionen att få större genomslag i kommunorganisationen och dess verksamhet. Därför har åtaganden fokuserat på viktiga insatser som behöver göras i kommunorganisationen som helhet samtidigt som det ligger i linje med prioriterade aktiviteter och ledande styrdokument.

Med det politiska målet om att öka takten i klimatomställningen tydliggjordes ansvar i hela kommunens verksamheter att verka för minskade utsläpp. Det har inneburit att klimatfrågorna tydligare knyts till den ordinarie verksamheten. Lärdomarna är också att vi kan se ett ökat engagemang i organisationen och att det delade uppdraget underlättat samverkan mellan förvaltningar i frågor som rör klimatomställning.

7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities

Under året har Viable Cities satsning Klimatneutrala städer 2030 expanderat från nio till 23 städer som sedan den 1 oktober 2021 finns med i arbetet kring Klimatkontrakt 2030. De berörda kommunerna har tillsammans totalt 40 procent av Sveriges befolkning.

Under året har ett omfattande utvecklingsarbete bedrivits som gett inspel till vidareutvecklingen av Klimatkontrakt 2030 och städernas omställningsarbete. Det gäller tre områden: medborgarengagemang, digitalisering och digitala verktyg samt klimatinvesteringsplaner. Samtliga dessa tre har involverat städer, myndigheter och en lång rad intressenter från näringsliv, akademi, offentlig verksamhet och civilsamhälle. På vart och ett av områdena har arbetet lett fram till publikationer⁹ med rekommendationer för det fortsatta arbetet såväl för städer som myndigheter och Viable Cities som program.

Den 1 oktober 2021 lanserades EU-kommissionens arbete med missions¹⁰, som innefattar fem missions, däribland mission Climate neutral and smart cities (kallad Cities mission), som är i linje med det arbete som drivs i Sverige med Klimatkontrakt 2030 som en bärande process. I samband med detta publicerade EU-kommissionen även en plan för genomförande för mission klimatneutrala städer 2030. Den innefattar en plattform för genomförande av Cities mission i form av projektet Net Zero Cities där Viable Cities finns med som en part, bl a med ansvar att bidra i utvecklingen av en klimatkontrakt på EU-nivå. I november lanserades även den öppna innovationstävlingen Climate Smart Cities Challenge i samarbete med UN-Habitat och en rad myndigheter och andra aktörer.

⁹ Se länkar till publikationerna på viablecities.se/revidering2021

¹⁰ Se [Communication from the Commission on European Missions](#) september 2021

7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna

Myndigheterna har under året formerat en myndighetsövergripande arbetsgrupp – ett innovationsteam för att arbeta med och kontinuerligt utveckla och följa upp myndigheternas åtagande i Klimatkontrakt 2030. Innovationsteamet består av en arbetsgrupp och en chefsgrupp med representanter från respektive myndighet. Innovationsteamet har tillsammans med Viable Cities programkontor arbetat för att koordinera och utveckla arbetssätt. Bland annat genom workshops i syfte att öka förståelsen för kommunernas behov och för missionsorienterad och hållbar systeminnovation kopplat till Klimatkontrakt 2030. Representanter från myndigheterna har också deltagit i klimatkontraktets strategiska utvecklingsprojekt inom digitalisering, medborgarengagemang och klimatinvesteringsplaner genom styrgrupp och referensgrupper samt har deltagit i workshops om utvecklingen av systemdemonstratorer. Från december 2021 ingår även Trafikverket som signatär och finns i arbetet med Klimatkontrakt 2030.

Genom Rådet för hållbara städer har en förstudie om kommuners behov av stöd för finansiering och annat kunskapsstöd tagits fram. Förstudien kommer att ligga till grund för den fortsatta utvecklingen av samordnad finansiering och kunskapsstöd. Myndigheterna har också medverkat i Boverkets regeringsuppdrag kring New European Bauhaus.

Myndigheterna har utöver Viable Cities utlysningar även genomfört flera olika aktiviteter och utlysningar inom ramen för sina respektive uppdrag för att bidra till åtagandena i klimatkontrakt 2030. Till exempel riktade utlysningar om attraktiva hållbara livsmiljöer, landsbygder och regional utveckling, klimatanpassning av byggd miljö, klimatvinster med resurseffektivitet, blå innovation och AI i klimatets tjänst. De kommuner som år 2020 signerat Klimatkontrakt 2030 har kunnat ta del av ett innovationsledningsstöd och ett arbete har påbörjats kring ett erbjudande rörande systemdemonstratorer.

Myndigheterna har arbetat med att påverka utformningen av utlysningar och aktiviteter inom Horisont Europa 2021–2027. Myndigheterna har arbetat aktivt och drivande för att stödja Regeringskansliet i dess roll att företräda Sverige vid Horisont Europas programkommittémöten för kluster 5 Klimat, energi och mobilitet men även för Sveriges arbete i den tillfälliga arbetsgrupp som EU-kommissionen skapat för uppdraget Klimatneutrala och smarta städer. Myndigheterna har också bidragit med information och rådgivning till de målgrupper som utlysningarna riktar sig till.

8. Kontraktet

Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2022. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Klimatkontrakt 2030

mellan Uppsala kommun, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket
och Trafikverket samt Viable Cities

Stockholm 2021-12-08 Parterna är överens om de gemensamma åtaganden, så som de formuleras i Uppsala kommun reviderade Klimatkontrakt 2030. Kontraktet har förberetts inom ramen för Viable Cities satsning Klimatneutrala städer 2030 2.0. Undertecknandet sker under European Viable Cities Day den 8 december 2021.

Erik Pelling

Kommunstyrelsens ordförande,
Uppsala kommun

Olga Kordas

Programchef, Viable Cities

Robert Andrén

Generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

Generaldirektör,
Vinnova

Ingrid Petersson

Generaldirektör,
Formas

Gunilla Nordlöf

Generaldirektör,
Tillväxtverket

Lena Erixon

Generaldirektör,
Trafikverket

Bilaga 1 – länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Uppsala kommun.

Länkar till relevanta dokument

[Uppsala kommuns klimatkontrakt 2030 \(version 2020\)](#)

[Mål och budget 2022](#)

[Uppsalas policy för hållbar utveckling](#)

[Miljö- och klimatprogram 2014-2023 \(under revidering\)](#)

[Översiktsplan Uppsala \(antagen 2016\)](#)

[Energiprogram 2050](#)

[Avfallsplan för Uppsala kommun 2014-2022](#)

[Handlingsplan för digital transformation](#)

[Handlingsplan för mobilitet \(under framtagande\)](#)

[Uppsala klimatprotokoll](#)

[Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle - STUNS](#)

[Så arbetar vi med hållbarhet](#)

[Så arbetar vi med Miljö och klimat](#)

[Miljöbarometern](#)